

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 „
Pe o lună . 2.40 „

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Chemarea Universităților noastre*)

De A. C. Cuza.

Domnilor studenți.

Formați anul acesta a 11 generație de studenți de când sunt profesor de Economie Politică. În fiecare an am crezut de datoria mea să încep prin a vă arăta care e chemarea unei Universități românești, care e însemnătatea facultății juridice și în ea, ce rol poacă studiul economiei politice.

Care e chemarea universității noastre? Ce e universitatea? Veți zice: o școală superioară. Școală superioară e și cea de arte și meserii: da de *arte și meserii*. Din ea ies atâția meșteri în ale avocaturii, medicinei, matematicii, astronomiei etc. Acesta e scopul universității de a forma buni meșteri specialiști. Se înțelege că nu.

Universitatea e un așezământ de cultură. Dar ce înțelegem noi prin cultură. Adeseaori cuvintele și noțiunile cele mai simple, sunt cele mai greu de definit. Ne depindem să uzăm de ele fără a le înțelege adevăratul rost. Prin cultură ar trebui să înțelegem dezvoltarea însușirilor depline, întregi, armonioase ale facultăților noastre intelectuale. Aceste însușiri cineva nu și le poate dezvolta, nu și le poate intelectualiza în mod izolat, ci totdeauna lucrând împreună cu altul, asociindu-se cu

*) Curs de deschidere ținut de d. prof. A. C. Cuza la facultatea juridică din Iași.

un altul. Marele economist german *Fredric List* zice în „Sistemul său național de economie politică”:

„Asociațiunea forțelor individuale în urmărirea unui scop comun este cel mai sigur mijloc de a face fericirea indivizilor. Singur și despărțit de semenii săi, omul este slab și lipsit de toate. Cu cât numărul acelorora cu care dânsul se află unit este mare, cu atât asociațiunea este perfectă și cu atât este mare și perfect rezultatul, adecă binele moral și material al indivizilor.

Cea mai înaltă asociațiune a indivizilor astăzi realizată este cea a statului, a națiunii; cea mai înaltă asociațiune ce ne putem închipui este cea a genului omenesc.”

Prin urmare, după cum spune List, fiecare individ în mijlocul unei națiuni nu-mai la adăpostul și prin ajutorul ei își asigură dezvoltarea pașnică a facultăților sale intelectuale. Ori ce progres, ori ce sfortare a unuia găsește un ecou firesc în sufletul întreg al colectivității.

Și ca și indivizii sunt și națiunile, tot niște individualități creatoare de cultură, necesitând o muncă în colaborare pentru înfăptuirea progresului general. Cultura în cuprinsul ei total, universal, nu poate fi decât un product al individualităților naționale și ca atare totdeauna „naționalitatea a fost și este puterea creatoare a culturii umane, cultura umană puterea creatoare a naționalității”.

Pe drumul vieții lor pământene omul ca și națiunile urmăresc în cele din urmă înfăptuirea a trei mari idealuri: al binelui,

al adevărului, al frumosului. Ca o consecință firească, ori ce scop individual e subordonat de cele mai multe ori altuia de interes superior. Fie-ce clipă de fericire personală e sacrificată alteia mai generală.

Stă undeva un om urgisit de soartă, sărac, bolnav, suferind de frig și foame, îngândurat la față, pușurca în căutarea unei himere de fericire, totdeauna gata să realizeze pentru națiunea sa câtimea cea de adevăr, de bine și de frumos. Ce face pe poet să renunțe de multe ori îngrijirea unui egoism de viață multumită: himera unui vis; înfăptuirea frumosului. Ce mișcă pe sociolog, pe economist din preocupările sale personale: aflarea adevărului superior. Ce încălzește și pasionează pe omul politic: înfăptuirea binelui obștească.

Și iarăși cum spuneam; ca și indivizii, societățile, națiunile. Și dânsese gândesc mereu, realizează mereu prin puterea *originalității, personalității lor*, închegarea idealului universal.

Putem conchide deci. *Originea ori căruia ideal e și trebuie să fie național*. Adevărul prin originea sa e național: dintr'un îndoit motiv; unul obiectiv și altul subiectiv.

Fie-care popor vine în plămăuirea operii de artă sau de știință, cu mentalitatea sa specifică. Artă, frumosul e o creațiune a minții naționale; *răspândirea ei e universală*. În ori ce operă de artă statornic un popor se va prezenta cu o tonalitate deosebită. Această artă însă *va interesa pe oricine*. Cine n'ar admira o splendidă bucată de Chopin; ar fi cineva care

Un falnic glas!

Cântec nou

de Andrei Bârseanu pe seama „Almanahului scriitorilor dela noi”, — pus în fruntea acelu „Almanah”.

Un falnic glas răsună
Din cârfuri de Carpați:
E glasul țării noastre,
Români, îl ascultați:

„De veacuri fără număr
La sânu-mi vă hrănesc;
Nici-când nu dați uitării
Pământul strămoșesc!”

Un glas din depărtare
Străbate-acuma lin;
E-al Romei glas de mamă
Din zări cu cer senin:

„Un graiu vorbit de îngeri
Ca zestre eu v'am dat:
V-orbiți-l deci cu fală,
Păstrați-l neschimbat!”

Ca tunetul de cară
Un tunic din păduri
Trezște căi și dealuri.
Străbate munții suri:

„De câte-ori sunat-am
In vreme de nevoi,
Venit-au moșii coștri,
Tot cete de eroi!”

Și noaptea din morminte
S'aude-ades-ori,
O tainică șoptire
Ce 'n suflet dă fiori:

„Prin mii de suferințe
Un nume v'am lăsat;
Blăstăm, blăstăm, pe-acela
Ce neamul și-a nălat!”

Răsune acest cântec
Prin munți și prin câmpii:
Trezească inimi moarte,
Aprindă inimi vii.

Iar cine neam și țară
Nemernic va trada,
Disprețul și blăsamul
Să fie plata sa!

Andrei Bârseanu.

Insemnările unui cititor.

La masa calcului, nuvele de Canton Theodorian.

De Corneliu Moldovanu.

Impresia pe care și-o lasă cititul unei cărți noi, are ceva din farmecul unei călătorii. Fiecare pagină îți deschide un orizont, îți descopere un colț al sufletului. Îți împărtășește nuanțele unui sentiment de care până atunci ai fost străin. Pe lângă plăcerea estetică de a cunoaște desfășurarea oșebitelor momente de artă, care alcătuiesc volumul, perindarea feerică a imaginilor, sufletul nostru, simte o plăcere oare cum brutală, un fel de curiozitate satisfăcută, căci pentru o clipită măcar, sufletul celui care a scris cartea, se destăinuiește nouă, se înfrățește cu bucuriile și durerile noastre, apare în deplina sinceritate a simțirii ce i-a dictat paginile pe cari le citim.

Fără să vrem și fără să știm suntem confidenții scriitorului, ne silim să-i înțelegem frământarea sufletească, și-l răsplătim cu prietenia și dragostea noastră. Nici una din plăcerile cititului nu ne sunt îngăduite, dacă nu isbucim a statornici între gândurile noastre și gândurile topite în rândurile cărții, acea comunicativitate de simțire, singura care face să isvorească emoția estetică.

Un volum de nuvele și schițe are ceva din varietatea ciudată a unui alaiu de sărbătoare. Oșebitele tipuri, cari în zilele de lucru trec nebagate în seamă, de îndată ce și-au pus vestimintele artei, s'au spileuit și frechezuit cu stilul și vocabularul abondent al scriitorului, aceleași tipuri banale și fără interes, se fac vădite și vrednice de en-

să nu iubească un ciardaș unguresc, chiar un ciardaș unguresc?

Nu există state și oameni abstracti, cu manifestări depășind limitele firești ale unității lor subiective.

Cosmopolitismul abstract e o himeră absurdă și primejdioasă. Himeră, fiindcă nu are un obiect determinat — absurdă, fiindcă ori și ce popor în cea mai deplină eflorescență de progres poate zice: *umanitatea sunt eu*, și încep întâi cu mine — primejdioasă, pentru că nesocotește momentan condițiile de existență și de dezvoltare a națiunii, cândva, prin evoluție desăvârșită în stare să realizeze numai astfel marele stat universal.

Și atunci dacă cultură înseamnă dezvoltarea însușirilor intelectuale ale unui popor, în sânul lui, ce sunt universitățile?

Vom zice: *Universitățile sunt niște așezăminte de cultură națională, chemate să stimuleze priceperea, voința și conștiința realizării celor trei mari idealuri umane: binele, adevărul, frumosul.* Evident, clar, din definițiunea aceasta reese în chip lămurit că, menirea universității e întreită. I. Ea este chemată a crea *știința națională*. Pentru că însași știința poartă și trebuie să poarte un stigmat național, datorit indivizilor ce-o speculează, împrejurărilor geografice, biologice, hidrografice a solu-lui și factorilor naturali supuși studierii, datorită rezultatelor căpătate, în ori ce loc diferite, datorită puținei contribuțiuni de adevăruri realizate în folosul comun. II. Ea este chemată să afirme *conștiința unității noastre naționale*, de popor distinct, cu rostul și menirea noastră hotărâtă, cu puterea noastră de geniu creator. III. Ea este chemată în fine să *formuleze idealul național* de înfăptuire și deplină dezvoltare.

Când zic ideal național nu înțeleg nicidecum idealul național extern, ci mai vădit intern. Nu putem urmări progresul empiric al cine știe cărei teorii abstracte, ignorând în același timp condițiunile de

dezvoltare națională. Nu vom putea face știință pură, ci știință vie, aplicată.

Ce ar fi să urmărim mereu, cu râvnă, absorbiți cu totul expunerii unor savante concepțiuni asupra valorii, prețului după Karl Marx și alții, în vreme ce, la picioarele noastre un popor întreg se sbate în ghiarele mizeriei morale, politice și intelectuale.

Nu. Ci tocmai, ca oameni de știință, coalea, de pe înălțimea acestei catedre, vom trebui, examinând răul, criticându-l, supunându-l celei mai amănunțite dise-cații să găsim cât mai grabnic, din teoriile expuse, soluțiile cele mai adecvate, idealurile ce-ar însemna să regenereze viața noastră națională. N'ar fi deci să fabricăm oameni de știință, abstracti, bucheri harnici și sterpi ci, caractere oțelite și hotărâte în drumul luptei.

Iată cum, printr'o deducție logică am ajuns să evidențiem cea din urmă chemare a universității noastre, cea a *formării caracterelor*. Ce poate fi mai frumos pentru țara aceasta, ce poate fi mai util și mai folositor decât creșterea sub grija conștiinței sale naționale a unor caractere hotărâte. Voiți o pildă vie, un exemplu concret?

Iată primesc zilele acestea dela un fost student al facultății noastre, un distins tânăr licențiat, d. C. N. Irim, o scrisoare. E trimisă din Paris. Intre alte lucruri bune tânărul licențiat adaogă: „M'a impresionat mult statuia Alsaciei și Lorenei din Piața Concordiei. Înțelegeam, sub bronzul cea îndoliat, suferința Francezului învins. Fără să vreau, gândul mi-se avântă departe, spre țara mea unde, *acciași statuie îndoliată* ar fi să ne amintaască răpirea samavolnică a Basarabiei și Bucovinei”.

De sigur un caracter.

Și vă întreb acuma. Ce-ar fi însemnat acest tânăr student, pentru dânsul, pentru țara lui dacă ar fi pornit la Paris gol de aceste sentimente? L'ar fi atras mai degrabă căutarea altor statui mai ademeni-

toare, mai vii, ca pe mulți alții din suspusa noastră pătură boerească.

Care au fost credeți cauzele dezagregării clasei noastre boerești în vechime. Lipsa de conștiință națională, lipsa de ideal național, amoralitatea cea mai desăvârșită, dorul unui Paris de petreceri și desfău.

Aceste neajunsuri nu vi-le doresc d-voastră, ci ca și colegul din Paris, vă în-vit să dați cea mai desăvârșită atenție educației minții și sufletului d-voastră.

Deputații noștri și discuția bugetului. Ziarul unguresc „Világ” este informat că la discuția pe articole a bugetului vor lua parte și deputații români naționaliști.

Vor lua cuvântul d. Dr. A. V a i d a la bugetul internelor; iar d. Dr. T. M i h a l i la bugetul cultelor, iar d. Dr. Șt. C. P o p la bugetul agriculturii.

Ca de atâtea alte ori, tot din ziarele ungurești trebuie să se informeze obștea română despre hotărârile clubului nostru parlamentar. Dar atunci ce rost mai are „R o m â n u l”, organul autorizat al partidului național-român, al comitetului executiv și al clubului nostru parlamentar?... Poze să înjure scriitorii români și să-și bată joc de mișcarea noastră literară și culturală?

Modificarea legii naționalităților din 1868. Zilele trecute a apărut în Oradea-mare o broșurică, care conține un proiect pentru modificarea articolului de lege XLIV din 1868, a așa numitei legi a naționalităților.

Autorul broșurei ese d. Dr. P a p p I c n o s (de origine român), talmaciu la tribunalul din Oradea-mare și redactor la ziarul kosuthist „Nagyvárád”.

Autorul urmărește ținta de-a da un proiect care, pe lângă păstrarea neștirbită a suveranității statului ungur, să satisfacă pretențiile juste ale cetățenilor de naționalitate nemaghiară.

Proiectul dlui Papp se întemeiază pe principiile șovinismului celui mai exaltat și găsește „satisfacerea pretențiilor juste” în despozierea noastră de drepturi

nosent, când sunt primite în convoiul unei defilări literare, și când mai ales un spirit înzestrat cu darul observării, ne suflă la ureche, părțile caracteristice ale fiecăruia, cusururile, ticurile ori felul lor de gândire.

Fin observator, d. Caton Theodorian, cu multă dibăcie și meșteșug de povestire, ne spune, rînd cu rînd, toate curiozitățile și caracteristicile tipurilor pe care dsa le-a poftit ca să le hrănească și să le sature la masa calicului. Căci d. Theodorian e bogat în mijloace artistice, e darnic și câte-odată chiar risipitor, așa că nici unul din eroii dsale nu se poate plînge că veșmintele cu care l-a îmbrăcat autorul, nu-i vin bine sau nu-i plac.

*

Talentul de povestitor al dlui Theodorian, se distinge prin precizia amănunțelor și a descrierii, prin sobrietatea redării, și prin varietatea subiectelor.

Comu Tudorel și Ilie pușcașul au rătăcit într'o noapte de iarnă drumul.

„In cele din urmă îi impresură mantaua nopții și la o depărtare începu să licăre o lumină slabă. Până într'acolo mai aveau de furcă însă și troianul creștea repede ca aluatul la dospală.”

O țineau amândoi fără clipeală, măcar că viscolul îi plesnea peste gene” (La masa calicului, pag. 11.).

Ascultați cu căta putere de sugestie și cu ce concize de detaieri, autorul ne zugrăvește tipul unei oropsite de soartă, Isădia (pag. 75.).

„Isădia e de vre-o doisprezece ani, dar doar pe jumătate dacă arată. Dintr'o căzătură când era

în troacă, a rămas șoaldă, și de-atunci crește într'un an cât alta într'o lună. Nici chipeșe nu e. Era de cinci ani când s'a amestecat între niște hoțomani de copii ce dădeau cu praștia după vrăbii: mai din greșală, mai cu vrerea, a nimerit-o un pietrouiu ce i-a scos ochiul în loc să nimerescă vrăbia. Ea e urîta mahalalei. Mică și puțintică ca o scoabă, e de risul uliții, unde stăpânesc demeticii.”

Din câteva rînduri cunoști, vezi tipul ce vrea să-ți reprozinte; din câteva linii, cu o simplitate și o precizie uimitoare, autorul ne desemnează personagiile sale. Descripțiile acestea nu sunt numai descripții obiective, făcute de dragul descrierii, cu epitete numeroase, sonore, ci fac parte din desfășurarea acțiunii. Stilul e viu și energic, iar comparațiile tind să caracterizeze ființele. Cadru în care autorul ne înfățișează un fapt nu e decorativ, nu are nimic din ceața armonioasă și plăcută a piesagiului, ci e alcătuit din linii viroase și simple, care fixează în memoria noastră icoana celui înfățișat, pentru a pregăti și a înlesni desfășurarea nuvelii.

Pentru a cunoaște știința de compoziție a dlui Theodorian, citiți nuvelele *La masa calicului*, *Isădia* și *curtea lui Nicula*.

Autorul se dovedește de asemeni bun psiholog și fin cunoscător al vieții din mediul zbuciumat al claselor distinse.

Subiectele din lumea intelectuală îl atrag, și atunci desenatorul concis și energic, se schimbă în analistul subtil al simțămintelor suave, capricioase și adeseori perverse. Citiți *Verighetă în Paraclisul iubirii*, *Fenomenul ori Buzele*.

Pentru a ilustra afirmația mea, despre felul firesc și putere de analiză a povestirii, a simțirilor rafinate, pe care o are autorul citoz un pasaj, în care e vorba de nenorocul de a fi chel. O prietenă scrie altele: „Inchipueșteți'l pe bărbatul tău, logodnic, la picioarele tale, pe o perină, pe un scăunel, sărutându'ți mâinile odată cu întâia murturisire. Care e gestul prietenesc ce-și îngăduie femeea? O ușoară trecere cu mâna prin păr. Ce le faci tu, fată tânără, neștiutoare, sfielnică, dar împinsă la o mângăere de recunoștință celui ce și-și închină? Cum rămâi în fața ghiulelei calicului chială, cu tutee ici coale, sau cu plesude trase din fire răslete, peste creștet, dela o ureche la alta! Brr! Sau inchipuește'ți, după aceea, pe sânul tău, un cap rotund ca o gulie! și mai târziu când oris sfială s'a dus, inchipueșteți'l pe o noapte tamie luminată deo candelă albastră, pe acelaș dicton ce tine, vrînd să te alinte cu sărutări culpeșe pe trup, înfrigurat de doruri, și tu privindu-i creștetul lucios ca genunchete. Nu Si de aceea ț-i zic: Tu de bieții chei. (Buzele, pag. 144).

Stilul dlui Theodorian e rareori poetic. Limba în care sunt scrise nuvelele din acest volum, se deosebește prin energie și sobrietate. Câte odată autorul, bun cunoscător al tainelor limbii noastre, alcătuiește forme noi de cuvinte, pe care cu toată surpriza ce-ți produc, le primești, răspunzând și condițiilor de vitalitate ale vocabularului nostru și trebuinții de exprimare.

ce ni-le asigură (pe hârtie!) legea naționalităților.

Iată cum ar vrea d. Papp să modifice această lege:

1. Se casează, în comitate și comune, dreptul limbii protocolare și se decretează că toate actele trebuie dresate în limba oficială a statului. Nimeni nu se poate adresa acestor oficii decât în limba statului. Numai în adunările consiliului comunal e îngăduit să se vorbească și în altă limbă.

2. Înaintea tuturor autorităților toți sunt obligați să vorbească în limba statului — dacă o cunosc.

3. Dreptul particularilor și al confesiunilor de a înființa școli se reduce. Particularii și confesiunile pot înființa numai școli elementare și medii.

Și așa înainte.

Singurul merit al broșurei este că vrea să aducă în conglăsuire teoria cu practică. Drepturile ce ni-se asigură prin legea naționalităților există numai pe hârtie. Pe viitor să nu mai existe nici pe hârtie.

Și proiectul acesta îl publică un om de origine românească!

Scotus Viator și Croații. Distinsul englez care se interesează atât de mult de soarta naționalităților din Ungaria, cunoscând sistemul electoral păcătos dela noi, prin un memorandum adresat partidelor politice croate, le dă sfatul ea în apropiatele alegeri parlamentare de acolo să introducă un „consiliu european de control” instituit din gazetari francezi, englezi și italieni. Acest consiliu ar avea misiunea să treacă în revistă toate atrocitățile electorale și să denunțe lumii culte nesupunțabilul nostru sistem electoral. D. Scotus Viator și angajat singur să aleagă acest consiliu. Se înțelege că acest consiliu ar avea darul să fie o astrașică măsură prohibitivă împotriva ilegalităților cu cari voiește banul Tomassich, protejatul lui Klauen, să zdrobească uniunea partidelor sârbo-croate, cari nu se pot supune politicii de maghiarizare a guvernului unguresc. „Budapesti Hirlap”, înregistrând memorandumul dlui Scotus Viator, amenință pe gazetarii străini cari ar avea îndrăzneala să comită un astfel de act împotriva „națiunii” cu — expulsare. Ne-am bucura foarte mult să se dea o astfel de lecție aziatică — lumii culte.

Când va fi gata proiectul votului universal? La zilele din urmă, în legătură cu discuția bugetului ministerial de interne, a circulat șvonul că ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry va face cu acest prilej declarații și despre termenul până la care proiectul reformei electorale va fi depus pe birourile Camerei.

Termenul acesta nu va fi apropiat, pentru că proiectul se va întemeia pe rezultatele recensământului. Un ziar oficial publică acum știrea că rezultatele acestui recensământ nu se vor putea supune ministerului de interne înainte de Iulie 1912...

Sedința Camerei. Fiind Sâmbătă, Camera deputaților a intrat în discuția reformelor militare. La deschiderea ședinței abia erau de față 40 de deputați.

Profitând de absența deputaților guvernamen-

tali, opoziția a cerut ca desfășurarea interpelărilor să înceapă la ora 12 și jumătate, în loc de unu și jumătate, cum era obiceiul.

Președintele a fost nevoit să admită cererea.

Primul orator la reformele militare a fost Giessewein Sándor, care a votat contra reformelor.

Karátsony Lajos, secretarul general al ministerului apărării țării, le-a apărat din punct de vedere militar.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

„Tribuna”.

Când în primăvara acestui an a apărut broșura dlui Dr. A. Vaida-Voevod cu titlul sensationnal „Mangra, Tisza și „Tribuna”, presa românească dela noi a grăbit nu numai să înregistreze apariția acestui pamflet, ci să-i facă chiar și comentarii elogioase și să reproducă capitole lungi.

„O broșură bine documentată!” era părerea „Gazetei Transilvaniei” dela Brașov și a „Drapelului” dela Lugoj, cari jubilau de bucurie că pot lovi în ziarul nostru.

În cursul anului „Tribuna” a știut să sfârșime toate învinuirile ce i-s'au adus. Articolele dlui Octavian Goga „Ce este Tribuna zilelor noastre” au precizat atitudinea ziarului nostru și tendințele noului curent ce se manifestă în sinul generației tinere, iar articolele de desvelire ce ne-au sosit din provincie și articolele părintelui R. Ciorogariu au dovedit că nu în rîndurile „Tribuniștilor” sunt a se căuta trădătorii de neam.

Atât articolele dlui O. Goga, cât și articolele dlui R. Ciorogariu au fost reproduse în broșură și trimise tuturor ziarelor noastre. A trebuit să constatăm, însă, că aceste ziare cari au reprodus capitole lungi din pamfletul dlui Vaida abia dacă au înregistrat apariția broșurelor noastre de apărare.

Într'un articol de fond, publicat în numărul 241 sub titlul „Presa noastră”, pornind din acest fapt am făcut câteva concluzii dureroase cu privire la presa românească.

Și în aceste șire „Gazeta Transilvaniei” descopere numai o „nouă” reclamă a „Tribunei” care „caută abonați noi”.

De mult, cele două organe, dela Brașov și Lugoj, nutresc față de ziarul nostru sentimente puțin prietenești, a căror izvor este slăbiciunea omenească.

„Tribuna” a fost și este mai citită și răspândită decât ori care alt ziar românesc dela noi. Dar nici organul dela Brașov, nici cel dela Lugoj n'au căutat să descopere cauzele că „Tribuna” a fost preferită de publicul cititor tuturor celorlalte organe românești dela noi. Dacă confrății noștri și-ar fi dat silința aceasta ar fi găsit ușor că nu în urma reclamei a crescut pe zi ce merge cercul cititorilor acestui ziar, ci nu-

mai în urma faptului că „Tribuna” a știut întotdeauna să exprime sentimentele obștei românești mai lămurit și mai categoric decât celelalte ziare românești dela noi.

„Tribuna” a fost îmbrățișată de un număr tot mai mare de cititori, fiindcă fiecare vedea în ea un organ care a dat cea mai mare atențiune tuturor manifestațiilor vieții românești.

Este, deci, ori cum ejudat — ca să nu întrebuițăm alt termen — că organul dela Brașov nu vede în apărarea noastră împotriva multelor calomnii ce ni-s'au adus decât „reclamă”.

Pot fi convinși atât organul din Brașov, cât și cel din Lugoj că n'ar fi avut prilej să constate „noua” reclamă a „Tribunei”, dacă atitudinea lor în campania pornită împotriva „Tribunei” ar fi fost o atitudine cinstită. Dar amândouă organele s'au identificat cu pamfletul dlui Vaida și au nesocotit toată apărarea noastră. Și, înainte de toate, fie convinse cele două organe că și atitudinea „Tribunei” ar fi fost mult mai rezervată, dacă în campania murdară pornită împotriva noastră potrivnicii n'ar fi uzat de toate mijloacele nepermise. S'a organizat o adevărată goană după abonații noștri. „Fruntașii” au umblat din casă în casă, au scris scrisori peste scrisori, în cari conșurau abonații noștri să nu mai aboneze „organul trădător dela Arad”...

Și cele două organe, dela Brașov și Lugoj, au tăcut mulcom, legănate poate de nădejdea că abonații noștri vor spori numărul abonaților lor.

Campania pornită împotriva „Tribunei” s'a sfârșit însă cu compromiterea celor cari au pornit-o. Și avem durerea să constatăm că — cu câteva excepții rare — presa noastră n'a fost la nivel.

„Almanahul” scriitorilor dela noi, și — „Românul”.

— Munca de distrugere a organului comitetului național. —

Orăștie, 17 Nov. 1911.

Descopăr din capul locului, că sunt colaborator al foii „Libertatea” dela Orăștie, și lucrurile de mai jos aveam de gând să le scriu în foaia la care lucrez. Dar îmi stă în cale părerea unui om la care țin. E un amic, care în o serisoare a sa către redacția acestei foi, ne zicea de curind, că „Libertatea” fiind foaie populară și mult răspândită în popor, nu e iertat să iee parte la toate discuțiile ce se dau prin foile de zi scrise pentru inteligenți, uncori pline de patimă și personalități.

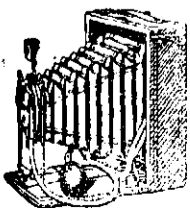
Și ni-au dat această povață și alți binevoitori ai conducerii noastre naționale. Și noi, cei dela numita foaie populară, nevrind să aparem în ochii lumii cătuși de puțin distrugători ai muncii de întărire a sufletelor din popor, ne-am pus și ne punem zăvor pe vârful penei și scriem așa cum... trebuie să scrie cei ce nu vreau să mai amărăscă și ei sufletul acestui popor, ei și atunci când inima ta plânge, poporului frate îi spui o vorbă ve-

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Greener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., Drilling-, Browning de 16 calib., Krupp eșector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADÓ**, Budapest, IV | r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

Egoism și Altruism.

De Dr. Al. Tălășescu.

I.

Peatra fundamentală a religiei creștine a fost așezată prin cuvintele memorabile: „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși!”, ceea ce înseamnă că nici Hristos nu zice să trecem de măsura pe care ni-o dă: iubirea de noi înșine. A face din egoismul omului o măsură exactă pentru altruismul, cu care suntem datori semenilor noștri, este negreșit cea mai înaltă înțelegere pentru existența și propășirea lumii locuite de oameni, este cea mai firească lege care ne garantează în contra piedecilor cu cari caută egoistul să stăpânească lumea din jurul lui.

Egoismul este un sentiment înăscut cu mult mai vechiu, decât altruismul, care isvorește încet și anevoie numai prin cultivarea deosebită a sufletului nostru. În înțelesul strâns al cuvântului egoismul este unul din cele mai sălbatice însușiri ale omului, este îndemnul animalic de conservare și de acapărare a averilor materiale și sufletești și se cuvin și ce nu i-se cuvin. Egoismul este alimentat de un alt sentiment barbar, de invidie, care dacă nu poate fi satisfăcut naște niște sentimente superioare pe cari nu le găsim decât la puține animale: ura și răzbunarea.

Egoismul în limitele necesare pentru conservarea existenței și a progresului nostru normal este dar o virtute pe care ni-o impune chiar cel mai clar spirit al religiei noastre, pe când el trece peste acele margini și dacă el predomină sufletul nostru, el devine un geniu rău, un inamic al omenirii.

Tot astfel putem zice și despre altruism. Într-un caz acest sentiment înălțor în măsura ce ne-o impune religia, întrece de cerințele existenței noastre în stare normală, când faptul altruismului nostru ne produce suferință, distrugere, nu putem contribui prin el de loc la progresul natural al omenirii.

Pentru aceste motive de importanță vitală Hristos a impus religiei sale împăcarea armonioasă a acestor două sentimente opuse cari în mod normal, creștinesc, nici nu pot exista unul în altul. Dar Hristos a făcut baza religiei sale din iubirea în general, deoarece El știa prea bine că ori ce creațiune din lume numai prin iubire își poate lua ființă. Nu este vorbă aici numai de existența noastră a oamenilor și a animalelor, la cari iubirea este un sentiment bine exprimat, ci chiar și de cea a plantelor cari în absența n-au voință. Și regnul vegetal este predomnat de o lege firească destul de gingașe și de vitală, care îngrijește de necesitatea egoistică a organelor lor de nutrițiune și de reproducțiune. La chiar și lucrurile neînsuflețite în perpetua schimbare sunt sclavii puterii asemuitoare iubirea, a așa numitei afinități, cu ajutorul căreia însușiri ele se combină și se desbină spre multe alte forme.

Există dar în sufletul omului și în însușirile celorlalte ființe depe lume o putere atrăgătoare care apropie ființele pentru ca să le garanteze existența cea de azi și pe cea de mâine. Pentru existența noastră de azi ne trebuie o bună doză de egoism, pe când pentru ca și generațiunile viitoare să fie garantate în existența lor, egoismul nostru înăscut trebuie să-l inoculăm cu tot cât altruism. Fără această inoculare nobilă egoismul ne copleşte întregul suflet și ne răpește preocuparea pentru perpetuarea speciei noastre. Egoistul se mulțumește numai cu îndestularea propriilor sale, uneori prea capricioase, fără ca în isma lui să fi putut incolți sentimentul de dragoste pentru familie fundată de el, pentru neamul său în viitor, sau pentru omenire.

Legea firească privită astfel ne prezintă egoismul și altruismul ca subiect de studiu atât din punct de vedere religios cât și social și național.

II.

Virtutea altruismului a ridicat religia creștină d'asupra tuturor religiunilor vechi. Putem dar nutri convingerea tare că cu mărgăritarul iubirii în suflet creștinismul va cuceri cu timpul întregul univers, și nici nu se poate altfel, când este dovedit științific că principalul fundament al creștinismului este în același timp și principiul vital al universului: iubirea armonioasă între ființe și corpuri.

Toate celelalte religii ale popoarelor de pe cele cinci continente cuprind în esența lor prea mult egoism, prea multă tiranie, așa că ele toate au trebuit sau vor trebui să aplece puterii absorbitoare cu blândețe și cu armonie a religiei creștine. Religia creștină este însă și ea nuanțată prin mai multe deosebiri de dogme și rituri, între cari cele mai principale sunt catolică, protestantă și ortodoxă. Ne-am putea întreba: care din ele corespund mai cu seamă doctrinei fundamentale care ne preocupă aici? Răspunsul ar fi o analiză dificilă care se pierde în demonstrarea valorii eterne a diferitelor dogme, ceea ce ar fi o muncă infinit de mare față de cadrul acestei serii, pot însă să afirm că cea dintre credințele creștine va deveni universală care va îmbrăca mai sincer haina democrației, aceea care va putea să descentralizeze mai echitabil domnia oamenilor pe pământ și care prin preoții ei va da exemplele cele mai puțin egoiste care va desființa izolarea nenaturală a preoților și a fecioarelor în mănăstiri și care în general va condamna celibatul fals al preoților, când aceștia ar fi destul de sănătoși pentru a se căsători și a se recăsători.

Se pretinde că celibatul preoților catolici ar fi un sacrificiu, un altruism, pentru omenire și că preoții orthodoxi, sau protestanți ar fi mai egoiști, decât cei catolici, în folosul familiei lor. Aceasta este numai o părere, întru cât este bine știut că averile clerului catolic sunt îngreunadite mai mult în scopul egoist spre susținerea castei lor și fără ea prin renunțarea la căsătorie și la familie să-și mențină în mod absolut castitatea. Aceste împrejurări pun celibatul catolic în o culoare nefavorabilă și din aceea „aercolă” sfântă, sub care este sancționat celibatul, se stravede un egoism care este cu mult mai inferior decât acel al celui mai egoist preot căsătorit și tată de familie, fiindcă acesta are pe parte-i puterea de consfințire a căsătoriei în folosul propagării speciei sale, e prima lege naturală pentru existența noastră în viitor.

Este adevărat că propaganda religiei creștine printre popoarele sălbatice nu este tocmai potrivită cu viața conjugală, dar nu e mai puțin adevărat că aceasta propagandă religioasă trebuie făcută în însoțire cu alte lupte ale civilizațiunii și sub protecțiunea ei, care nici ea nu poate avea valoare fără viața familiară.

Religia mozaică este tipul sufletului egoist. Din cauza intoleranței sale ea nu poate câștiga în extensiune prin propagandă așa că dată poporul israelit n'ar fi așa de spornic, grație unei igiene sexuale excelente, de mult s'ar fi pierdut, sinucis de egoismul lui.

E o lege firească a egoistului că el nu poate exista în comunitate cu alții, decât numai trăind pe contul altora. Astfel între egoiști mereu se dă o luptă de exterminare. De aceea poporul israelit nu a putut dăinui mult timp ca stat național. Căderea statului israelit și împrăștierea poporului în toată lumea nu a fost numai rezultatul unui dezastru politic al dominațiunii romane, ci mai mult a fost rezultatul spiritului egoistic, intolerant al religiei mozaice în fața triumfului creștinismului. De aceea nu vom găsi pe evrei nicăieri printre cuceritorii popoarelor sălbatice foarte egoiste, ci printre creștinii altruști. Progresul lor cultural însă numai acolo poate avea loc, unde ei sunt mai rar la număr printre popoarele civilizate, adică unde intoleranța lor religioasă a pierdut în mod individual din caracterul său sever.

Bazat pe aceste considerațiuni, trebuie să recunoaștem că antisemitismul este o chimera identică cu sionismul, deoarece prin pierderea limbei lor israeliti au încetat de a mai fi popor, după cum nu mai poate exista poporul latin, sau sanscrit. Mai cu seamă că pe lângă limbă, ei și-au pierdut și țara. Așadar ei nici ca rasă nu mai pot conta, ci numai ca religie care le imprimă un caracter egoist, deosebit de restul omenirii creștine, față de care ei devin de o incompatibilitate caracteristică.

Această descalificare națională a poporului neoisraelit o demonstrează foarte clar și faptul că evreii se poate naționaliza destul de ușor în diferite state naționale, cel puțin atât, cât îi permite firea lui egoistă, mai cu seamă când nu constituie comunități prea mari. Negreșit că pe cât se naționalizează de ușor, pe atât de lesne să desnaționalizează când împrejurările îi pretind aceasta, așa că pe naționalitatea evreului nu pu-

tem conta decât după ce s'ar lăpăda în mod sincer de religia mozaică.

Religia mohametană precum și celelalte religii asiatice nu permit asimilarea civilizațiunii europene, decât cu prețul sacrificării caracterului lor egoist, între cari sunt unele stări sociale de mare importanță ca: poligamia și sclăvia. Legile firești de dezvoltare normală a omenirii nu se pot împăca cu servitutea sufletească cuprinsă în poligamie și sclăvie, institutului condamnat de creștinism care pretinde ca dacă oamenii nu pot fi întotdeauna egali peste tot, din cauza inegalității condițiilor de existență, totuși ei trebuie lăsați liberi să se desvolte spre egalizare posibilă și aceasta nu este cu puțință decât sub aripile protectoare ale „creștinismului democrat” purificat de toate tendințele „oligarhice” ale călugărilor.

(sfârșitul va urma.)

Scrisori din București.

Ce ar trebui să ne preocupe? — Ce știm și ce nu? — Soldații aceluiaș ideal. — Un zvon curios. — Tisza la București.

București, 3 Noemvrie.

De câtă-vă vreme se vorbește foarte puțin în ziarele de aici despre Românii aflători în afară de regatul României. Foarte rar se amintesc mișcările din Ardeal. Despre greul luptei ce ne așteaptă, despre forța cu care pornim în această luptă, nimica. S'ar părea că aici s'au uitat toate revindcărilor, pe cari le accentuează nu numai cei în afară de regat, ci un neam întreg stăpânit de aceleaș aspirații.

Sunt anumite lucruri în viața unui neam cari nu trebuie uitate nici odată. Sunt anumite preocupări despre cari ori-cât s'ar vorbi, în ori ce formă, nu pot fi banalizate. Și ziaristul român — a cărui menire este mult mai frumoasă decât a ori cărui publicist străin ar trebui să-și aducă zilnic aminte de vechiul stăpânitor asiatic care dăduse ordin ca cei din jurul lui în fiecare dimineață să-i amintească de răul ce i-l'a făcut dușmanii.

— Stăpâne, adu-ți aminte de ei...

Cam așa ar trebui să-și zică fiecare dintre noi. Adu-ți aminte de idealul nostru național!

Ori cari ar fi evenimentele ce se petrec la alte neamuri, ori cât de pasionate ar fi luptele ce se dau în afară de cuprinsul hotarelor neamului acestuia, toate ar trebui să cadă în al doilea plan, câtă vreme avem un ideal al nostru. Dacă de pildă cruzimile cutărui război pot revolta o lume, dacă aventurile cutărui vântură țară pot interesa mulțimea adeseori inconștientă, — durerile ce se abat asupra sufletului nostru poate sunt mult mai mari — pentru că le simțim noi.

Și n'ar trebui să se piardă o clipă din vedere că fiecare ziar trebuie să fie înainte de toate un standard național. Reprezintă el ori-ce vederi politice — întru-cât aparține cutărui sau cutărui partid — nu trebuie să fie decât drapelul unui regim ce face parte din armata aceluiaș neam ce-și pretinde partea lui de bine. Din nenorocire vedem că aceste principii nu sunt luate totdeauna în seamă. Patimile și dorul de a ajunge sau a se menține într'o situație oare-care fac să se uite de suprema datorie. Se dau lupte pentru putere. Aceste lupte nu au ca motiv însă folosirea puterii, la care unii sau alții voesc să ajungă, în vederea realizării visului nostru. Vorbim de luptele ce se dau în presa diferitelor partide.

Faptul acesta face apoi să amuțescă glasul care ar trebui să rămână pururea acelaș:

— Adu-ți aminte de idealul neamului acestuia!

Odată amuțit, se va da o deosebită atențiune evenimentelor și lucrurilor cari cad în afară de sfera mijloacelor ce ar putea să ne ajute pe noi, în afără de preocupările cari ne stăpânesc pe toți cei din regat și cei în afară de regat. Se plătesc corespondenți cari informează lumea de aici despre ori-ce mișcare din străinătate care nu are nici o legătură cu aspirațiunile noastre. Lipsesc însă corespondenții din principalele centre ale Românilor de peste hotară — deși toți sunt soldații aceluiaș ideal.

Războiul italo-turc.

Singura telegramă despre 30 de vase de război italiene, văzute înaintea insulelor Lemnos și Tenedos aduce o oare-care schimbare a situației. Căci în cazul confirmării acestei știri, puterile și mai cu seamă Monarhia noastră, vor fi necesitate să facă pregătirile pentru eventualele tulburări ce le-ar provoca acțiunea Italiei în Balcani.

Guvernul Italiei a declarat în repetite rânduri că se abține dela o acțiune maritimă contra Turciei.

Apariția vaselor înaintea insulelor Lemnos și Tenedos ar însemna nesocotirea acestor declarații și provocarea puterilor.

Acest motiv ne îndeamnă să credem, că știrea e lipsită de temeii.

Italia așteaptă intervenția puterilor pe lângă guvernul otoman pentru recomandarea anexiunii. Numai în cazul nereușitei acestei intervenții este hotărâtă să înceapă acțiunea navală contra Turciei europene.

Acțiunea flotei italiene.

Din Constantinopol se comunică: La ministerul de război a sosit o telegramă, care anunță apariția a 30 de vase italiene înaintea insulelor Lemnos și Tenedos. În urma acestei telegrame ministrul a dat ordin comandantului flotei turcești din Dardanele ca să întărească posturile și să facă pregătirile necesare.

Mobilizare în Bosnia și concentrarea flotei austriace.

Berl. Tag.” anunță că la hotarele Bosniei s-au trimis trupe austriace. Austro-Ungaria mobilizează, ca să nu fie surprinsă de evenimente. Mobilizarea s'a făcut mai ales în urma știrilor despre acțiunea maritimă a Italiei.

Ziarul dă știrea ca venită din izvor că este informat.

Atașatul militar al Italiei pe lângă ambasada din Viena, adresând ministrului de război al Monarhiei întrebarea, ce este adevărat din știrile despre mobilizare a primului răspunsul că sunt simple scornituri a unor creeri înfierbântați.

Cu toată desmintirea știrea se menține. La ministerul de război și al marinei se lucrează cu zor la preînimpinarea evenimentelor. Astfel se comunică că comandantul marinei a reținut sub arme efectivul contingentului anului 1908, care trebuia liberat la 1 Octomvrie.

Tot asemenea a chemat sub drapel și rezervele aceluia contingent, astfel că efectivul contingentului 1908 se află mobilizat ca în timp de război.

Situația în Tripolis.

Agencia Stefani află pe ziua de 15 Nov. următoare noaptea a fost ploioasă. Nici o acțiune maritimă nu a avut loc. Ziua a fost deasemenea ploioasă. S'au tras câteva focuri de pușcă, fără succes, contra lucrătorilor geniuului cari săvârșeau pe frontul oriental. Din când în când se trăgea câte un foc de tun.

Nici o știre n'a venit să explice cauza completei inacțiuni a dușmanului.

Un informator din Ainzara confirmă că Turcii și Arabii și-au strâns oștile dar nu poate da numărul oamenilor de cari dispun. Declară că a văzut doar opt tunuri. Afirmă că Turcii sunt binhe adăpostiți iar Arabii în mod mizerabil. Holera bânțuie printre Arabi. Informatorul a văzut vre-o 50 de cadavre neîngropate. Mai mulți șefi arabi se arată obosiți de luptă dar Turcii întrebuințează toate mijloacele ca să le rămână credincioși. Pierderile dușmanului ar fi din cele mai grave.

Alți informatori spun că circula șvonul la Ainzara despre o apropiată sosire a unui șef influent din Sirta cu 6000 oameni călări.

Sănătatea trupelor italiene este foarte bună. Numărul bolnavilor e mai mic de 1 la sută și bolnavii nu zac de boli grele.

La Tobruk s'au tras focuri la avantposturi. La Derna a avut loc o ciocnire între patrulare. Un soldat a fost rănit. S'au trimis întăriri la Tobruk și Derna, ele au debarcat.

Nouii trupe italiene la Tripolis.

Se anunță din Roma că în curînd vor fi trimise noi trupe la Tripolis. Partidul războiului este nemulțumit cu acțiunea trupelor dela Tripolis, și pretinde că Italienii să procedeze cu mai mare energie și să curețe oazele de dușmani.

Gronică școlară.

Conferența despărțământului Radna.

În 30 Oct. st. n. și-au ținut învățătorii din acest despărțământ conferența de toamnă, în comuna Ghiroc.

După chemarea Duhului Sfânt, învățătorii se adună la școala dlui învăț. G. Mișuția, unde ascultă prelegerea acestuia din aritmetică și alte două prelegeri din fizică.

Mi-a fost dat să văd, că la observările ce s'au făcut asupra prelegerilor membrii acestui despărțământ — deși s'a zis la adunarea generală că acest despărțământ a decăzut — au luat parte la discuțiuni demne de niște învățători harnici. Dovadă că învățătorii din acest tract își cunosc misiunea și nu se iau după zisele unuia și altuia.

S'a mai citit o disertațiune, cu titlul „Teatrul la noi și puterea lui educativă”, scrisă de d. P. Biachieiu. Aceasta încă dă naștere la niște discuțiuni foarte vii.

Terminându-se programul d. președinte, prin o cuvîntare binesimțită închide conferența îndemnând poporenii din Ghiroc să lupte și pe mai departe pe calea, pe care au mers și până acum. Deși sunt puțini și deși față de locuitorii din jur sunt săraci, totuși n'au pregetat a ridica salariul învățătoresc din puterea proprie, când s'a adus legea lui Apponyi. Laudă aceluia popor și mai ales laudă conducătorilor lor cari au știut să le vorbească la inimă.

Bravul părinte Romul Vățian în numele poporenii săi mulțamește aceluia cari luptă pentru luminarea și deșteptarea poporului român.

Cinste vouă dascălilor cari nu cunoașteți oboseală, ci luptați neînterupt pentru binele poporului. Laudă aceluia cari prin prezența lor, prin participarea la conferință au arătat un viu interes față de activitatea învățătorilor.

Lex.

CONVOCARE.

Despărțământul Mediaș-Ibașfalău al Reuniunii învățătorilor greco-cat. din Arhidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș, în înțelesul §. 21 din statute, își va ține adunarea de toamnă la 21 Noevrie st. n. a. c. în Șeica-mică, — la care cu onoare se invită toți membrii onorari, fundamentali și

ordinari și toți aceia cari doresc prosperarea învățământului nostru poporal.

PROGRAM:

1. Participarea în corpore la serviciul divin la 8 ore și jum.
 2. Prelegere practică de învăț. Ilie Ban.
 3. Deschiderea adunării.
 4. Rapoartele cassarului și bibliotecarului.
 5. Esmiterea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor aprecierea prelegerii și a conferențelor.
 6. Disertație despre: „Lupta noastră cu întunecul” de învăț. Manase Lajos.
 7. Rapoartele comisiunilor și discuție asupra lor.
 8. Designarea membrilor verificatori.
 9. Statorirea locului pentru viitoarea adunare.
 10. Eventuale propuneri și interpelări.
 11. Închiderea ședinței.
- M o ș n a, 14 Noevrie n. 1911.

Manase Lajos,
președinte.

Ioan Mihai,
notar.

INFORMAȚII.

A R A D, 18 Noevre n. 1911.

— Starea sănătății dlui D. Sturdza. „Adevărul” (București) primește dela corespondentul său din Viena următoarele informații despre starea sănătății dlui D. Sturdza, fost ministru președinte al României:

Am avut prilejul să vorbesc c'un medic dela sanatorul din Erdloch, unde a stat astăvară d. Dimitrie Sturdza, fostul șef al partidului liberal.

Medicul mi-a spus că sănătatea dlui Sturdza este perfectă din toate punctele de vedere.

Fostul ministru a fost obiectul de admirație al tuturor, atât prin vastele sale cunoștințe și prin marea experiență pe care o dovedea în chestiunile cele mai variate, cât și prin extraordinara sa putere de rezistență. Astfel d. Sturdza făcea plimbări pe jos timp de trei ore, fără să obosească, pe când tinerii cari îl însoțeau erau zdrobiți.

— Conte Ștefan Tisza în București. Cetim în „Seara”:

„Contele Tisza va sosi la București, pentru a ține o serie de conferințe!

Această știre a produs o vie impresie în cercurile românești dela noi.

Contele Tisza până eri, dușmanul neîmpăcat al Românilor, se face astăzi apostolul ideii de conlucrare a Românilor cu Ungurii.

În nenumărate rânduri acest șovinist ungar împreună cu alți colegi ai săi, a luat cele mai aspre măsuri contra Românilor din Ungaria.

Lupta ce ducea împotriva Românilor se explică, prin dorința ce avea de-a desnaționaliza.

Văzând că măsurile riguroase ce le întrebuința nu-i reușesc, a crezut nimerit să-și schimbe atitudinea și cu o violenție ușor înțeleasă să încerce să devină prietenul celor pe care neînterupt i-a lovit.

Pentru a-și ajunge scopul a început să propage ideia unei sincere conlucrări a Românilor cu Ungurii.

În caest scop avea nevoie de câțiva propagatori ai ideilor sale.

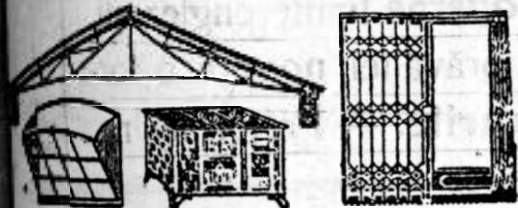
Prin concepție și intrigă, a reușit să atragă de partea lui pe părintele Mangra și alți câțiva Români.

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

lăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. — — — — — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete delemn din Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. — —

Cu acești puțini rătăciți contele Tisza na putut câștiga nimic.

Românii conștienți de menirea lor, înțelegând manoperele șiretului diplomat ungar, au luat măsuri pentru excluderea din partidul național-român a celor care au trecut de partea ungarilor.

Pentru a-și creaa simpatii în țara noastră și pentru a arăta și celorlalte state din Europa că starea Românilor din Ungaria s'ar îmbunătăți mult, dacă s'ar face o unire româno-maghiară, falșul prietin al Românilor, s'a hotărât să țină mai multe conferințe la noi.

De sigur nici prin aceste mijloace contele Tisza nu va reuși.

Românii din regat nu se amestecă în politica Românilor din Ungaria, sufăr însă când văd atâtea persecuții din partea Ungurilor, când văd pe frații lor maltratați, bătuti și aruncați în temnițe.

Crede contele Tisza că drept răsplată pentru nedreptățile ce se fac fraților noștri, i-se va face lui la București o primire strălucită. Se vor duce Românii să-i asculte conferințele acestui șovinist ungar?

Desigur că nu!

Dacă în adevăr contele Tisza are pretenția a fi un priceput diplomat ungar, ar face bine să rămână acolo unde se găsește, se poate aștepta la surprize neplăcute, dar bine meritate.”

Litografiatul „Budapesti Tudositó” este autorizat să desmintească știrea despre vizita aceasta.

— **Incă ceva despre sporul Românilor în Orăștie.** Înainte cu vre-o lună de zile catihetul elevilor gr.-or. români dela școala de meserii din Orăștie, întâlnind pe servitorul dela acea școală, a fost întrebat de acel servitor:

— Dle catihet, oare ce-i de făcut cu învățăceii gr.-orientali ai dtale, că până acum s'au înseris la școală aproape 140 și când ți-or veni toți la religie, n'avem unde să ți-i îndesăm, că nu încap nici în două sale de prelegere, decum în una?

— Atâția s'au înseris âstan?

— Atâția, mă rog.

— Dapoi de ceilalți câți ai de tot laolaltă?

— D'apoi or fi și de aceia cătră sută, de-a dvoastră două părți și de celelalte religii o parte...

Vorba servitorului școlii s'a plinit: azi avem atâția învățăcei de meserii români în Orăștie, câți n'au fost de când e Orăștia!

Direcțiunea acelei școli s'a luat par'că de-un gând de atâția elevi de o religie, — căci zilele astea ea s'a adresat oficiului parohial gr.-ort. să se îngrijească de al doilea catihet pe seama învățăcoilor gr.-or. români, căci ajungând numărul lor peste 140, nu mai poate fi vorbă de a fi catehizați de un singur om.

Ce interesează marea obște a cetitorilor noștri această poveste? Iaca ce: Ea ne arată o așa înălțare și întărire a Românilor în orașul Orăștie, încât poate fi vesel fiecare Român aflând despre ea! Căci iacă ce ne spunea zilele astea cel mai bătrîn Român al nostru din oraș, d. Nicolae Trif, primul epitrop al bisericii noastre gr.-or. de aici:

„La 1867, dle, când am venit eu în Orăștie, nu era în acest oraș nici un singur „inaș” de român! La 1868 când a venit aici ca avocat d. Avram Tincu, dsa a adus mai întâi cova sămânță de inăși români, vre-o 4 copii de pe la Sebeș. Acesta a fost începutul... Și azi, uite, ce vă scrie dela școală!”

Suntem veseli că putem arăta o așa revede înălțare a noastră în acest oraș. E și acesta un semn, că glasul nostru și al altor foi române, care

stăruie mereu pe lângă poporul nostru, să pornească și pe calea meseriilor și negoțului, — nu sună în pustie. Poporul înțelege bunul îndemn, îl primește, îi urmează, — și dezvoltarea națională se avântă în chip îmbucurător!

Rămâne acum de o mare și sfântă datorie a inteligenței române din loc, a celor ce sunt puși a veghia peste dezvoltarea și întărirea noastră în acest oraș: să poarte grijă trează, ca acest mare număr de copii de Român, veniți aci ca învățăcei, să crească așa cum eu toți dorim: alegându-se de ei nu numai măestri vrednici, ci rămânând ei și în suflul lor Român, curați, așa ca poporul din care au ieșit!

„Libertatea”.

— **Cununie.** Dșoara Valeria Suciu din Abrud și d. Andrei Moldovan din Apold, preot în Hendorf (tractul Sighișorei) își anunță cununia ce va avea loc la 19 Nov. n. în biserica gr.-or. română din Abrud.

Dșoara Mărioara Munteanu și d. Aurel Varga, învățător în Șulumberg, își anunță cununia ce va avea loc la 26 Noembrie n. în biserica gr.-or. rom. din Șulumberg.

Felicitările noastre!

— **Serbătorirea lui Eminescu** la seminarul din Sibiu. Cetim în „Tel. Rom.” că 16 Nov., elevii dela seminarul nostru din Sibiu, au serbătorit și ei prin o ședință festivă a societății lor literare, memoria marelui nostru poet. Au vorbit d. Nic. Bălan, prezidentul societății, despre eredita lui Eminescu în biserica noastră strămoșească, clericeul Greg. Vermeșan despre „Eminescu printre noi și pentru noi cei din Austro-Ungaria” și clericul Ion Sandu. S'au declamat poezii de Eminescu și s'au cântat arii naționale compuse pe text de Eminescu. Credem că s'au colectat și bani pentru bus-tul lui Eminescu.

— **„Flacăra”.** Aflăm că în Nr. 3 al excelentei reviste literare de sub conducerea dlui C. Banu, „Flacăra”, care va sosi Duminecă în Arad, genialul nostru poet, Octavian Goga, publică trei splendide poezii. În acelaș număr al „Flăcării” se află un interview literar cu marele prozator ieșan N. Gane, proză și versuri de dnii D. Anghel, T. Minulescu, Cincinat Pavelescu, C. Banu, P. Locusteanu, etc.

„Flacăra” se află de vânzare la toate librăriile românești din Ungaria.

— **Telegrafia fără sârmă în București.** Din Vălenii-de-Munte ni-se scrie: Miercuri a sosit la Vălenii-de-Munte d. It. Iarca din compania specială București, însoțit de cinci soldați și de englezul Sudlia dela fabrica Marconi Wirdeess Company. D-lor au instalat un post de telegrafie fără fir, aproape de gara Vălenii-de-Munte, în Vale, făcând mai multe exerciții de comunicare cu stația și în țară cu postul Sinaia. Experiențele au reușit admirabil. S'au expediat mai multe telegrame, primindu-se răspunsuri dela Sinaia și Constanța.

Peste câteva luni va instala aci un post ce va sta în legătură cu posturile similare din străinătate.

— **Masa studenților din Năsăud.** Pentru masa studenților dela gimnaziul din Năsăud au mai binevoit a contribui: Veturia Constantin și David Bulbuc, învățător în Măgură în loc de anunț de logodnă 10 cor.; Comunitatea Rebrisoara 20 cor.; familia Vertic din Bistrița în amintirea regretatului Gavril Vertic, jude reg. în pensie 200 cor. În memoria fericitului Constantin Mihailaș în Năsăud: familia Mihailaș 100 cor., Dr. Stefan Morariu, avocat Cluj 40 cor., Dr. Alex. Morariu, avocat Elisabetopol 40 cor., Dr. Iuliu Morariu, avocat Uioara 40 cor., Stefan Șerban, notar Ro-

mulți 5 cor. Primească generoșii binefăcători pe această cale sincerile noastre mulțumite.

Direcțiunea gimnaziului.

— **Reforme în România.** Cetim în „Evta-mental”: Joi la orele 10 un consiliu de ministri s'a ținut în ministerul de interne sub președea dlui P. P. Carp, prim-ministru.

S'a discutat proiectul ministrului de industrie relativ la asigurarea bătrîneții lucrătorilor ca va fi depus pe biroul Camerei, la deschiderea parlamentului.

Acest proiect cuprinde 4 puncte și anume, relativ la boli, asigurarea accidentelor, pensii asigurarea bătrînețelor.

Apoi s'a discutat proiectul pentru modificările ce se vor aduce în armată.

— **Nou ziar francez conservator în România.** La 15 Noembrie apare în București ziarul francez conservator „La Politique”. Vor colabora cei de seamă fruntași și ziaști conservatori la țară.

— **Bătăie cu moarte.** Din German ni-se scrie Săptămâna trecută, fiind mai mulți oameni în ciurma lui Pavel Graur, din German, unul din ei, cu numele Achim Sârbu, s'a luat la ceartă cu fruntașii Jiva Bereș și Pavel Neda. În certă, Pavel Neda a scos cuțitul și l-a străpuns pe A. Sârbu în inimă, lăsându-l mort. Pavel Neda a fost numai decăt arestat.

— **Cutremur de pământ în Sibiu.** Eri, Vineri după amezai s'a resimțit în Sibiu un seurt și cutremur de pământ, care a durat câteva secunde.

— **Medic pedepsit.** Baroul medicilor din Baderburg s'a ocupat zilele trecute cu cazul Dr. Gauer, învinuit că în timpul consultației a sărat o copilă minoră. Chestia a ajuns în des-bunul baroului, ca apel contra hotărârii juriului de onoare al medicilor, care pedepsise pe Dr. Gauer la plățirea sumei de 300 mărci, propunând ca dată ca baroul să'l lipsească de drepturile profesionale.

Baroul a aprobat sentința juriului de onoare. În motivare spune, că un asemenea caz este o josiare a demnității medicale care nu poate răbda nepedepsită. În consecință aprobă hotărârii juriului de onoare.

— **Săptămâna de propagandă a Bunilor Templieri.** Pentru a face cunoscută în București și de desăvârșită abținere dela băuturile alcoolice „Ordinul Bunilor Templieri” va ține, dela 6-10 Noembrie c., șezători populare antialcoolice, în diferitele Cartiere. Șezătorile vor începe la ora 8 jum. seara, și pe lângă o conferință antialcoolică va fi și o parte artistică-literară la care se va declama, cânta și ceta bucăți literare; de oameni se vor face și proiecțiuni luminoase antialcoolice.

Șezătorile se vor ține după cum urmează: Duminecă 6 Nov., la școala de băeți „Gen. Golesec”, str. Asilul de Noapte, când d. Traian Stoienescu, avocat, va vorbi despre: „Lupta împotriva alcoolismului și ordinul Bunilor Templieri”; Luni 7 c., la școala de băeți Nr. 32 (Gras în dosul Regiei), când tot d. Stoienescu va vorbi despre: „Un dușman al muncitorilor: alcoolul”; Marți, 8 c., la școala de băeți „Simion Marcovici” (Str. Unirei) G. de Nord, când Traian V. Tarata publicist va vorbi despre: „Alcoolismul și scutirea traiului”; Miercuri, 9 c., la școala de băeți „Aug. Treb. Laurian” (Lucaci), când d. Emanoil Popescu, licențiat în litere, va vorbi despre: „Școala și Ordinul Bunilor Templieri”; Joi, 10 c., la școala de băeți „Enăchiță Văcărescu” (Mădanul Dulapului), col. Șerban Vodă, când d. Popovici va vorbi despre „Creșterea copiilor antialcoolismul”; Vineri, 11 c., la școala de băeți „Gh. Hill”, str. Uranus Dulgheri (Dealul Spirii).

Heves és Dornhelm,

confecțiune de dame, lingerie și articole de modă.

Timișoara—Temesvár,

in oraș, aproape de palatul „Lloyd”.

In atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești. Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

A apărut și se găsește de vânzare la „*Librăria Tribuna*”:

„*Spre Prăpastie*”.

Senzaționala serie de articole a dlui R. Ciorogariu, a apărut în broșură și vestimintelor doritorilor de a avea aceste pagini de lăria unor documente istorice, că pot comanda broșura la librăria „*Tribunei*”, în preț de 50 bani.

La Librăria „*Tribunei*” să află de vânzare „*Poemul viilor și morților*” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

Cine vrea să câștige frumoase cusături române să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Reuniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda să se adreseze la Librăria Tribuna, adăugându-se și portul postal.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu**, „*Tribuna*” institut tipografie, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

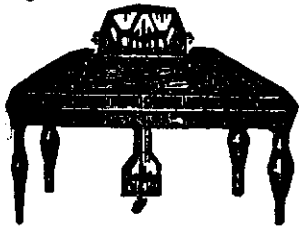
ÉKÉCSABA — NAGYVÁRAD

Árassy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „*Apollo*”)

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot câpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, armonici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalei modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Dr. Constantin Manea,

advocat în Budapesta, și-a mutat cancelaria advocațională în **Erzsébetfalva**, Suburbiul Budapestei, Strada: **Vörösmarthy Nrul 17.**

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj - Kolozsvár

Colțul str. **Wesselényi** și **Szép**, vis-à-vis cu hotelul **Fészl.**

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

Căsătorie:

Un tânăr vicenotar, în etate de 35 ani, cu diplomă și practică perfectă, din familie nobiliară română, dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar în vre o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: **M. T. vicenotar, Nábrád, — Szatmármegye — Posterestante.**

Invățacei

de lăcătuș, căvaciu, mșinist, măsurari, — se caută pentru fabrica de mașini alui **Maxim I. Vulcu**, Arad, (lângă gară.)

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la ori-ce cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în — — ziarul „*Tribuna*” din Arad. — —

! Se dau împrumut!

costume femeiești și de căluseri, pentru petreceri, serate și baluri. **Atelierul de țesături rom. din Orăștie.**

Se caută

UN SCRITOR

vărsat în afaceri advocaționale pentru o cancelarie din provincie. Sunt preferiți cari cunosc părțile din jurul **Boroșineului**. Adresa la administrația „*Tribunei*”

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a firmei **Moștenitorii Iacob Graf** din **Turnu-Severin** (România)

2 vânzători inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți cei cu practică și neînșurați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

NICOLIN - Timișoara - (Centru) - str. Takarekpenztár 4.

Articole de coafură specială.

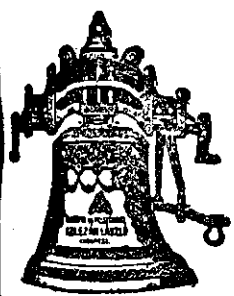
Chignon, bucle, impletituri, turbane, plete, transformări, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spăierea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud. Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț — — — curent gratis și franco. — — —

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția universală din Paris.

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesorii de turnuri și stativele lor

Budapesta, **Frangepán-u. 77.** (Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric.)

Se recomandă pentru executarea oricăror lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe spesele proprii. Execuție solidă.

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc.) cu prețuri de 600—2000 cor. Armonii de școală dela 200 coroane în sus.

Cu distinsă stimă:

T. POPOVICI,

profesor de muzică.

Sibiu, strada **Cisnădiei Nr. 7.**

(Vis-à-vis de hotelul „*Împăratul roman*”.)

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în
bransa arhitectonică execut totfelul de
întreprinderi de transformări de zidiri vechi,
repararea de biserici române și școli, precum
și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc
la cerere. — Comande primesc atât din loc cât
și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban

Pentru sezonul de toamnă!

Recomand magazinul meu bogat
asortat în

pălării albituri, cravate și mițe

Mare asortiment în pălării de băieți
pe lângă prețuri fixe. Totodată recomand
atelierul meu de blănărie
pentru efectuarea a totfelul de lucrări
ce cad în bransa aceasta pe lângă prețuri
moderate și serviciu prompt.

Cu deosebită stimă:

Joan Bálint (János)

Timișoara-Fabric. Palatul orașănesc.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gar-
zon, saloane, otele, cafenele, restaurante și
palate; mobile de aramă și fier, covoare,
perdele, candelabre, pianse se trimit oriunde
pe lângă plățire cu bani gata, ori
în condiții favorabile de plată.
Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe speșele noastre.

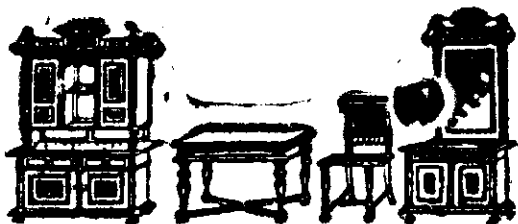
MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlőczy-utca 7

(Lângă primăria centrală.)

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

emplar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Gine volesté

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Greciun & Voda

din Lușoș,

care dispune de căzării mari pro-
prii în Bănat și Ardeal.

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,

József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple
până la cele mai moderne, — expediție inter-
națională în toate părțile lumii. Reprezentat în
tate orașele mai mari din țară și străinătate.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a
dat voie! Căci fumăm doar tuburi veri-
tabile Antinicotin firma „JACOBI“
din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscrip-
țiunea »JACOBI«.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Csizmadia-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și
uscat totfelul de biliarde, în stilul
cel mai modern, primind pe lângă
prețuri foarte moderate și reparaturi.

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzut cu marca de scutire »S. Maria de Maria-
cell« pe cari poporul le numește »Picături de Ma-
riacell, pentru stomac«, de 30 de ani s'au între-
bunțat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru
orice casă. — Picăturile acestea au efect năntrecut în
irregularități de stomac, contra stomacului stricat, arden-
de stomac, încuierea scaunului, sgirciuri de cap și de
stomac, greață, amețeală, vomare, in-
somnie, colică, anemie, gălbănare, etc.
Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă
mare Cor. 160, sti lă mică 90 fil. 6 sticle
Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. —
Pentru trimiterea înainte a sumei li-
mite franco:

BRÁDY K farmacie la »Regele Ungriei«
în VIENA, I. Fleischmarkt 14.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care
reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la in-
pachetarea roșie și la subscriere, care este
copie chipului de pe lature și să respingeți
orice imitație.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central“

condusă în spirit modern; — Onoratului
Public i-se servesc mâncări și beuturi, de
cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pre-
tenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi
stau la dispoziție săli separate.

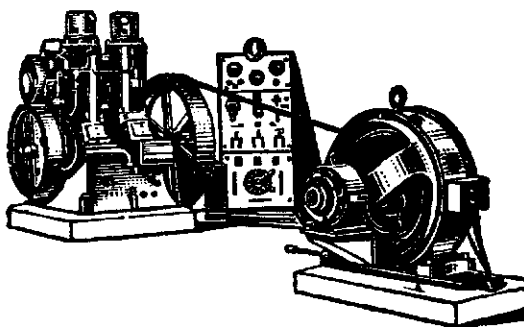
Zilnic taraf de țigani, de primul rang.
In cafenea se poate lua asemenea
după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: Augustin Csermák,
hotelier.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei b ut SWIDERSKI

Motoare de München ptru benzil și gaz
și gaz condensa

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarele de speșe le
pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA“

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Mașinile de cusut pentru familia

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în
bucuriile noastre, ori prin agenții firmei.
Căutatea pe acții de mașini de cusut

Singer Co

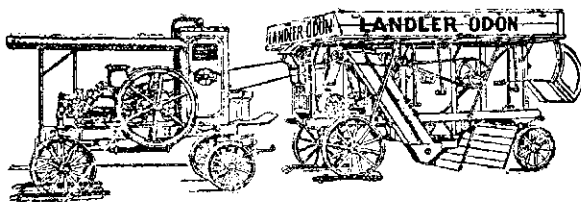
Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

Pe cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Patentatură originală din Svedia.

„ROBUR“ motor cu olei natural
in urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate mo-
toarele de acest fel
având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale
și la totfelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! Garanție deplină!

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.

Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag-u. 2.

Vânzare de
altoi de viță
de vie nobilă și
pomi altoiți.

Cine voiește să aibă
o grădină frumoasă
de viță de vie ori
poame, să se adreseze
cu încredere la pepinaria condusă
conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ös-Gsanád,
Torontálmegey.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite
specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini,
perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru
toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

Cele mai minunate manșoane,
și cele mai moderne boauri
se pot căpăta cu prețurile cele mai
ieftine în magazinul de blănării alui

MAYER MIKLÓS

Arad, Strada Kossuth 5.

(Casa proprie).

Tot acolo se primesc spre repa-
rare tot felul de blănării fine cu
— prețurile cele mai moderate. —

**A APĂRUT CALENDARUL JUBILAR AL
POPORULUI ROMÂN**

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul visect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, for-
mat octav mare: peste 100 de articole și articolași li-
terari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi,
intre cari cea mai reușită: „Burda reîntors la vechea lui lefterie”

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie
velină, reprezentind porturi națio-
nale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă
admirabilă tipărită în trei culori. Desemnat de artis-
tul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine
(ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitale-
lor, deputaților români, a funcționarilor români din
ministerii și a românilor din Budapesta în general.
Conspectul exact al tuturor advocaților români
din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și
vanzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la Administrația „Foi
Poporului Român”, Budapesta, VII., István-ut 11.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani.
Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J.

Cluj — Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit plane: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

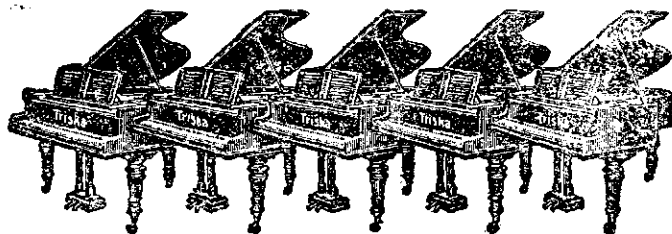
Plane vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efețluiește reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpă-
rătorilor. — Telefon 419.

Invățăcei

se primesc pe lângă întreținere completă la fabrica de tinichijerie: **Bartos Zoltán**, bádogárugyár, Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

**Birou de informații și
Agenție românească.**

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

Este trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e dăunătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții staturii bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al **Dr-ului PALOCZ**, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țevă, băsică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În cece privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbește perfect.** După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

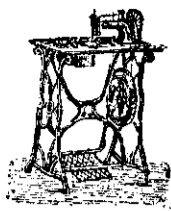
Adresa: **Dr. PALOCZ**, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

**! La Librăria Tribuna !
se află de vânzare !**

Ioan Russu-Sirianu:

Schițe și nuvele inedite

à Cor. 1-50 plus 10 fileri porto.

M. Schromm
mechanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hósszú-utca 27, unde se efectuează totfelul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:

mașini de cusut, biciclete,

gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita
de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei
s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust
excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger”
m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Györök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — Ó-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füreli Ede örök.

Premiat cu medalia cea mare la exp. internațională din Spago 1897

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scampo de fer pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY — FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote întregi armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer oțut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare

Sunt recomandate **CLOPOTUL GĂURITE** de dănsul în te cu deosebire **CLOPOTUL GĂURITE** ventate și prețiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scampelor de fer bătute, de size stătătoare, — și re preadjusta ca clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-garanție ilustrate gratis

Motoare

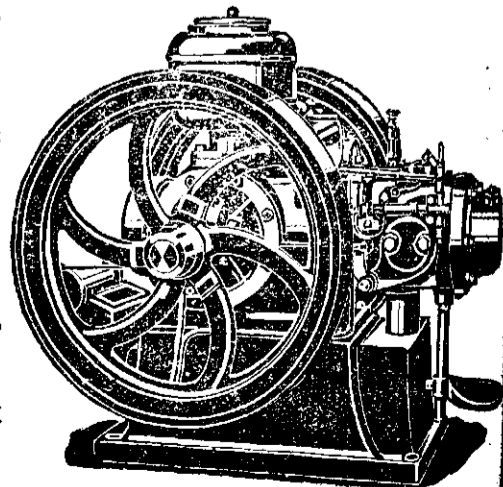
svedeze pentru olei brut, (brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm), în poziție orizontală și verticală. Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala ori unde. Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz. Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție. Se pot comanda la

Surányi Viktor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole.

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Cereși catalog.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

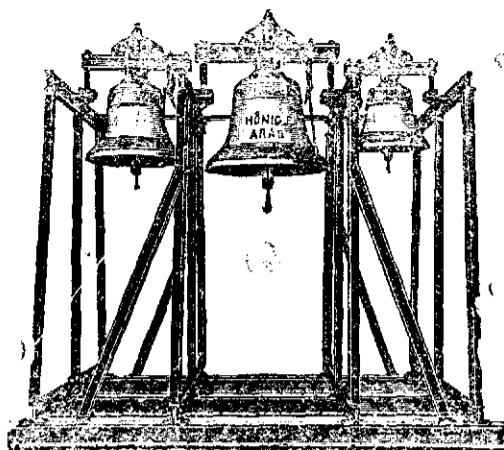
Execută țevi de beton, plăci de pavaj,
plăci de marmură artificială, terrazzo și
mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi,
șle, inele de fântâni cu fer, plăci sub
sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte
de cheltuieli și planuri pentru poduri
de beton cu construcție de fer și pen-
tru betonizarea trotoarelor.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de
clopote și metal, arân-
jată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. = Fondat în anul 1840.
Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroață de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție **Liste de prețuri** și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

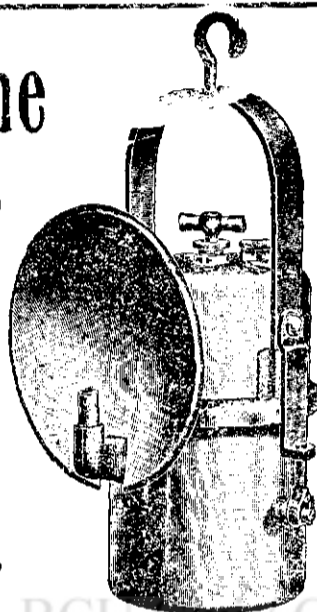
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

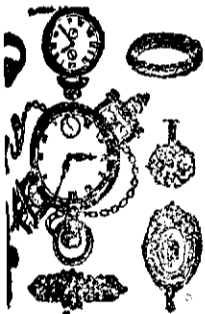
In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50—60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în
bransa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în sortiment mare cele mai moderne *stofe de haine* pentru sezonul de iarnă, *stofe englezești* cu două colori (doubl) pentru costume, *catifea*, etc., precum și *costume gata* sau *după măsură*, *flanele* și *barchete*, *boa* și *muffuri*.
Celea mai moderne *stafiruri* pentru Domnișoare, *garnituri de pânză rumburg*, etc.

Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide!**Serviciu prompt!****Carol G. Sadler**

ciasornicar
giuva ergin
și optic lu

Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).

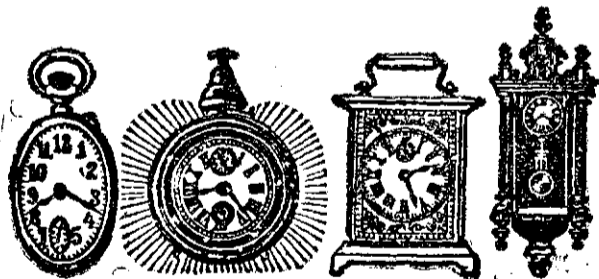
Mare magazin de:

ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

ceasuri de perete, deșteptătoare și cu pendul.

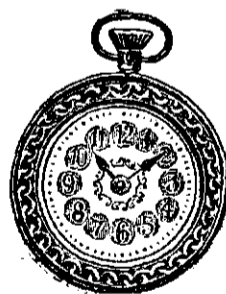
de aur și argint.
ochelari de
-atenow.

reparații a tot-felul
ceasuri în bransa
noastră se efectuează
cu exactitate și
prețuri moderate.

== Ceasornice, giuvaere, ==
== gramafone, și plăci ==

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani,
cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară,
fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.

Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanță de 5 ani se fac ieftin.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

— Nenumărate scrisori de recunștință. —
Revizători se caută.**Totfelul de curăle la mașini**

din păr de cămilă, bumbac, crom și piele. Gumă la
sigile, litere. Accesorii la apaducte, mașini de uns, tuburi,
pompe ș. a. **Unelte agricole**, saci, cumpene. Mașini
și diferite unelte se pot cumpăra cu prețuri ieftine la

Walder ArthurArad, Ferencz-tér 1_b

Cereți catalog!

Telefon 871.

Bartlensky János,

plaponar și tapețier.

Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on.
public din loc și împreju-
rime atelierul său renovat
de plapoane și tapițerie.
Primește ori-ce lucru de
branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
= societate pe acții. =

Budapesti gép-, malom- és automobillyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141/r

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeș — Versecz, Strada principală

(In palatul Băncii de credit din Vârșeș).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu-șiruri
Satin-Gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Raye
Pichet cu șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile
Măsașite de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Frotter
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru
pat
Ștergare p. bucătărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturi în color pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt.

Modele și decoruri de pălării — de dame —

după ultima modă, cu prețuri foarte ieftine se capătă în

Bazarul de pălării (Kalap Bazár)

Arad, strada Deák Ferenc nr. 8.

— Căptușală și decor cu 50 fileri.

Pălării de doileu se pregătesc momentan!

! Modelurile cele mai elegante din Paris se
! pot vedea gratis și nu obligă la cumpărare !